

Nr 265.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till vissa byggnadsarbeten vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Barkåkra; given Stockholms slott den 24 april 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 24 april 1942.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, fråga om *anslag till vissa byggnadsarbeten vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Barkåkra* samt anför därvid:

Föreningen Kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Barkåkra beviljades år 1938 enligt beslut av samma års riksdag bidrag med högst 305,000 kronor för uppförande av ett bostadshus för kvinnlig personal samt ett bostadshus för förste underläkaren och sysslomannen m. m. Ifrågavarande arbeten ut-

Bihang till riksdagens protokoll 1942. 1 saml. Nr 265.

gjorde allenast en del av en av sanatoriets direktion uppgjord ombyggnads- och moderniseringsplan, för vilken närmare redogörelse lämnats i 1938 års statsverksproposition s. 191 ff.

Med skrivelse den 30 september 1939 överlämnade *direktionen för sanatoriet* verkställd utredning rörande om- och påbyggnad av sanatoriets administrationsbyggnad (hus 1) samt ny mellanbyggnad i tre våningar mellan hus 1 och en såsom hus 2 betecknad byggnad. Ombyggnaden av hus 1, som är uppfört i en våning av tegel på betongkällare med inredd vind och inrymmer i källaren kylrum och källarlokal för köket, i första våningen kök, kontor och sysslomansbostad samt i vindsvåningen bostadsrum för husmoder, folkskollärlarinna, köksföreståndarinna och elever m. fl., omfattade huvudsakligen modernisering av köket samt omändring av kökskällaren. Påbyggnaden av hus 1 var avsedd att ske i två våningar. I den ena av dessa skulle anordnas familjebostad åt andre underläkare, varjämte bostad skulle beredas nio elever eller biträden och en sköterska. I den andra påbyggda våningen — husets tredje våning — avsågs att inrätta 11 rum för avdelningssköterskor och med dem jämställda befattningshavare. Den föreslagna nybyggnaden mellan hus 1 och hus 2 var avsedd att inrymma i källaren linneförråd och maskinverkstad, i första våningen husmoderns expedition, syrum och postrum, i andra våningen dubblett för husmodern och diskrum för patientmatsalen samt i tredje våningen dubblett för köksföreståndarinnan och ett personalrum. Kostnaden för samtliga dessa arbeten beräknades till 387,500 kronor, och direktionens skrivelse utmynnade i en hemställan om anslag med nämnda belopp.

I ärendet avgåvos yttranden av byggnadsstyrelsen, medicinalstyrelsen och 1940 års civila byggnadsutredning.

Byggnadsstyrelsen framställde i sitt yttrande vissa erinringar mot det föreliggande förslaget samt uttalade önskvärldheten av att en utredning verkställdes beträffande vissa av styrelsen föreslagna åtgärder till förbilligande av byggnadskostnaderna.

Medicinalstyrelsen fann trängande nödvändighet icke föreligga för omedelbart genomförande av de av direktionen föreslagna åtgärderna. Med hänsyn till det statsfinansiella läget ansåg sig medicinalstyrelsen icke böra från direktionen infordra den av byggnadsstyrelsen ifrågasatta utredningen utan hemställde, att direktionens framställning icke för det dåvarande måtte för- anleda någon vidare åtgärd.

1940 års civila byggnadsutredning fann bestämda fördelar såväl ur saklig som ekonomisk synpunkt vara förenade med byggnadsstyrelsens förslag och förordade, därest de personalbostäder, som vore avsedda att vinnas, icke kunde anskaffas genom förhyrning, samt trängande behov föreläge att omedelbart genomföra de föreslagna åtgärderna, att utredning i huvudsaklig överensstämmelse med de av byggnadsstyrelsen angivna riktlinjerna verkställdes.

Med anledning av vad sålunda i ärendet förekommit bereddes direktionen genom remiss den 20 november 1940 tillfälle att ånyo yttra sig ävensom verkställa den ytterligare utredning direktionen kunde finna påkallad.

Med skrivelse den 25 augusti 1941 inkom *direktionen* med ny utredning i ärendet. *Direktionen* förklarade sig därvid vara medveten om att med hänsyn till tidsläget utförandet av vissa i *direktionens* framställning den 30 september 1939 föreslagna arbeten finge ställas på framtiden och förslagets omfattning sålunda minskas. Vissa arbeten borde dock snarast komma till utförande. Detta gällde framförallt moderniseringen av köket. *Direktionen* vore angelägen att genomföra en sådan modernisering och utvidgning av kökslokalerna och en sådan förbättring och förnyelse av inredning och utrustning att arbetet i köket kunde bedrivas på ett praktiskt och rationellt sätt. För att råda bot på vissa missförhållanden, såsom bland annat den bristande tillgången på isoleringsrum, vore det enligt *direktionens* mening mest ändamålsenligt att ersätta nuvarande vindsvåningen i hus 1 med en helt ny våning.

Den utredning *direktionen* i anledning av remissen låtit verkställa hade utförts av arkitekten Carl-Axel Stoltz i Malmö och omfattade två alternativ, betecknade A och B. I *alternativ A* inginge modernisering av kök och kökskällare i administrationsbyggnaden (hus 1), iståndsättande och modernisering av bostäderna i nämnda byggnads vindsvåning samt en ny mellanbyggnad i en våning, ävensom flyttning av den invändiga trappan i hus 1 till annan plats i byggnaden. *Alternativ B* omfattade modernisering av kök och kökskällare, uppförande av en helt ny våning i stället för nuvarande vindsvåningen i hus 1 samt en ny mellanbyggnad i två våningar med den invändiga trappan i hus 1 flyttad till denna byggnad. Mellanbyggnaden var avsedd att inrymma i källaren förråd och maskinverkstad, i första våningen expedition för husmodern, syrum och expedition för vaktmästare och post samt i andra våningen ett sköterskerum, ett rum för köksföreståndarinnan samt diskrum för patientmatsalen. De båda alternativen skilde sig sålunda huvudsakligen med avseende å vindsvåningen i hus 1 och andra våningen i mellanbyggnaden. Kostnaderna för de båda alternativen beräknades till för alternativ A 235,000 och för alternativ B 270,000 kronor.

Direktionen meddelade i sin skrivelse vidare, att alternativ A närmast motsvarade de av byggnadsstyrelsen uttalade önskemålen. *Direktionen* kunde emellertid icke förorda detta alternativ, enär en modernisering av hus 1 i enlighet därmed icke skulle i alla delar leda till en varaktig förbättring av nuvarande förhållanden. *Direktionen* förordade i stället alternativ B samt uttalade, att en modernisering enligt alternativ A delvis skulle vara förfelad, i synnerhet som man för en merkostnad av 35,000 kronor kunde erhålla en i alla avseenden fullgod övervåning i hus 1 ävensom en andra våning i mellanbyggnaden med värdefulla utrymmen. Ett utförande enligt alternativ B medförde också för framtiden vida lägre underhållskostnader än ett utförande enligt alternativ A. Komme alternativ B till utförande, vunnnes rum för sju befattningshavare, varigenom det trängande behovet av isoleringsrum för sjukavdelningarna genom omflyttning av personalen i huvudsak kunde tillgodoses.

Direktionen hemställde därför om anslag å 270,000 kronor till utförande av de med alternativ B avsedda arbetena.

Över denna direktionens framställning har byggnadsstyrelsen, medicinalstyrelsen och 1940 års civila byggnadsutredning avgivit yttrande.

Enligt *byggnadsstyrelsens* mening torde kostnaderna för ifrågavarande arbetens utförande vara väl lågt beräknade och böra höjas för alternativ A till 250,000 kronor och för alternativ B till 300,000 kronor.

Byggnadsstyrelsen anser vidare, att genom de i alternativ B avsedda omfattande tillbyggnadsarbetena icke skulle vinnas några väsentliga fördelar framför alternativ A. Sålunda skulle genom det föreslagna uppförandet av en helt ny våning i stället för den nuvarande vindsvåningen icke erhållas några rum utöver de i alternativ A avsedda, utan skulle endast rummen göras något större, vilket icke torde vara påkallat, då rummen skulle bli tillräckligt stora enligt alternativ A. Genom att uppföra mellanbyggnaden i två våningar skulle erhållas två rum jämte ett diskrum, vilka utrymmen utgjorde de enda nya lokaler, som skulle vinnas genom alternativ B. Det nuvarande diskrummet torde visserligen enligt vad byggnadsstyrelsen erfarit vara otillfredsställande, men torde denna brist kunna avhjälpas på ett billigare sätt än enligt vad i alternativ B avsåges.

I anslutning härtill har byggnadsstyrelsen i sitt yttrande meddelat, att styrelsen funne alternativ A lämpligen kunna i huvudsak läggas till grund för byggnadsarbetena. Styrelsen förutsatte emellertid, att detta förslag, som förelåg i ofullständigt skick, närmare utarbetades, varvid givetvis borde tillses att största sparsamhet iakttoges, så att icke några onödiga arbeten komme till utförande. Det torde icke vara uteslutet att göra sådana förändringar i förslaget, att kostnaderna kunde begränsas till det beräknade beloppet av 235,000 kronor.

Medicinalstyrelsen anför i sitt yttrande:

Medicinalstyrelsen anser sig kunna tillstyrka, att en ombyggnad och modernisering av sanatoriets inom den s. k. administrationsbyggnaden belägna kök och kökskällare kommer till utförande i huvudsaklig överensstämmelse med de av arkitekten Stoltz upprättade ritningarna samt en vid desamma fogad preliminär arbetsbeskrivning. Styrelsen finner sig vidare böra tillstyrka, att nödig reparation och isolering av taket till och bostadsrummen inom nämnda byggnad verkställas ävensom att de senare förses med vatten- och avloppsledningar. Däremot anser styrelsen sig åtminstone för närvarande icke kunna tillstyrka, att något av de övriga av direktionen ifrågasatta om- eller tillbyggnadsarbetena vid sanatoriet kommer till utförande. Kostnaderna för de sålunda tillstyrkta byggnadsarbetena torde med hänsyn till sanatoriets svaga ekonomiska ställning böra helt bestridas av statsmedel.

Med anledning av det i ansökningshandlingarna framhållna behovet av vissa ytterligare utrymmen vid sanatoriet anser styrelsen sig böra framhålla, att sådana torde kunna vinnas därigenom, att de å ritningarna med orden »direktion» och »arkiv» betecknade rummen tagas i bruk för viktigare ändamål.

1940 års civila byggnadsutredning framhåller — efter att hava redogjort för den begränsning av byggnadsplanen, som föreslagits av medicinalstyrelsen — såsom sin uppfattning, att nämnda begränsning vore välbetänkt. Utredningen hölle

emellertid tillika före, att en modernisering av köket torde kunna genomföras utan att byggnadens trappa flyttades. Köket borde för sådant fall anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med en inom utredningen uppgjord principskiss. Vindsvåningen skulle enligt det av utredningen förordade förslaget bibehållas oförändrad, bortsett från den reparation och modernisering, som förordats av medicinalstyrelsen. Källaren skulle repareras och moderniseras i huvudsaklig överensstämmelse med det föreliggande förslaget, dock med viss av utredningen föreslagen avvikelse. Kostnaden för en ombyggnad av den omfattning utredningen angivit komme enligt den uppskattning utredningen verkställt på grundval av beräkningarna för alternativ A approximativt att uppgå till 170,000 kronor.

De utredningar, som verkställts rörande frågan om vidtagande av vissa ombyggnads- och moderniseringsarbeten vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Barkåkra, hava bragt ärendet i det skick, att möjligheter till ett definitivt ståndpunktstagande nu synas mig föreligga. *Departements-
chefen.*

Två olika alternativ för arbetenas utförande (alternativ A och alternativ B) hava framlagts av direktionen för sanatoriet. Skiljaktigheterna mellan de båda alternativen bestå huvudsakligen däri att enligt alternativ A dels administrationsbyggnadens vindsvåning bibehålles men underkastas reparation, dels ock den mellanbyggnad, som enligt byggnadsplanen skulle förbinda administrationsbyggnaden med en såsom hus 2 betecknad byggnad, utföres i *en* våning, medan i alternativ B administrationsbyggnadens vindsvåning ersatts med helt ny våning och mellanbyggnaden utförts i *två* våningar. Kostnaderna äro av direktionen beräknade till för alternativ A 235,000 kronor och för alternativ B 270,000 kronor. Enligt byggnadsstyrelsens mening böra emellertid kostnaderna för alternativ B beräknas till 300,000 kronor. Vad alternativ A beträffar beräknar byggnadsstyrelsen kostnaderna för nämnda alternativ till 250,000 kronor men anser det dock ej uteslutet, att sådana förenklingar kunna göras i förslaget, att kostnaderna kunna begränsas till 235,000 kronor.

Ett tredje alternativ till byggnadsfrågans lösning föreligger i så måtto att medicinalstyrelsen och 1940 års civila byggnadsutredning förordat en begränsning av byggnadsplanen enligt alternativ A. Enligt detta förslag skulle man inskränka sig till vissa moderniseringsarbeten inom administrationsbyggnaden. Kostnaderna härför beräknas av civila byggnadsutredningen till 170,000 kronor.

I samtliga dessa alternativ har en modernisering av administrationsbyggnadens kök och kökskällare medtagits. Efter att nyligen hava avlagt ett besök å sanatoriet kan jag vitsorda, att dessa arbeten äro av behovet påkallade.

Vid mitt besök blev jag emellertid även övertygad om att förslaget att ersätta administrationsbyggnadens vindsvåning med en helt ny våning vore att föredraga framför förslaget om vindsvåningens reparation. Även om ganska omfattande reparationsarbeten vidtagas, kunna bostadsförhållandena för den i vindsvåningen inrymda personalen enligt min mening

fortfarande icke anses tillgodose skäliga anspråk från personalens sida. Den på längre sikt enda ändamålsenliga utvägen synes mig därför vara att i enlighet med det såsom alternativ B betecknade förslaget förse administrationsbyggnaden med helt ny våning i den nuvarande vindsvåningens ställe. Jag gjorde mig vid mitt besök å platsen närmare underrättad jämväl om de övriga om- och tillbyggnadsarbeten, som ingå i alternativ B, och fann förslaget även i dessa delar väl motiverat, varför jag är beredd tillstyrka, att de planerade ombyggnadsarbetena vid sanatoriet utföras i huvudsaklig överensstämmelse med alternativ B. Kostnaderna härför böra helt bestridas av statsmedel.

På grund av storleken av det bidrag, som erfordras för ändamålet, torde medelsanvisningen böra ske i två etapper. Jag föreslår sålunda, att för budgetåret 1942/43 under rubriken Vissa byggnadsarbeten vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Barkåkra anvisas ett reservationsanslag av 135,000 kronor. Anvisandet av de medel, som härutöver erfordras för byggnadsarbetenas utförande enligt alternativ B, får sålunda anstå till ett följande budgetår.

Innan det nu ifrågasatta anslaget ställes till vederbörandes disposition, torde emellertid prövning med hänsyn till den då aktuella situationen böra ske av möjligheten att ställa arbetskraft och material till förfogande för byggnadsföretaget.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa byggnadsarbeten vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Barkåkra* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 135,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Bengt Hammarberg.